

2016 жылғы 18 сәуірде өткен
«Қазақстан Республикасында бұқаралық дене шынықтыру мен спортты дамыту жөніндегі шаралар жүйесі туралы» деген тақырыптағы
Үкімет сағатының нәтижелері бойынша
ҰСЫНЫСТАР

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрі А. Мұхамедиұлының «Қазақстан Республикасында бұқаралық дене шынықтыру мен спортты дамыту жөніндегі шаралар жүйесі туралы» баяндамасын тыңдап және талқылай келіп, мыналарды **ҰСЫНАДЫ**:

Қазақстан Республикасының Үкіметі:

1. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2016-2020 жылдарға арналған «Денсаулық» мемлекеттік бағдарламасына, Мәдениет және спорт министрлігінің 2014-2018 жылдарға арналған стратегиялық жоспарына, «100 нақты қадам» Ұлт Жоспарының «Біртектілік пен бірлік» бағыты шеңберінде Қазақстан Республикасының дене шынықтыруы мен спортты дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасына сәйкес бұқаралық спортты дамыту жөніндегі мемлекеттік саясатты тиімді түрде іске асыру бойынша нақтылы шаралар кешенін әзірлесін.
2. Халықтың дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде айналасуға қамтылуының әрі олардың тиімділігі мен анықтығының ғылыми және әдіснамалық жағынан негізделген индикаторлары мен өлшемдер жүйесін енгізісін.
3. Дене шынықтыру және бұқаралық спорт мәселелері бойынша ведомствоаралық және сектораралық өзара іс-қимылды күшейту мақсатында мемлекеттік органдар, үкіметтік емес сектор, қоғамдық бірлестіктер мен сарапшылық қоғамдастық өкілдерінен Бұқаралық спорт пен дене шынықтыруды дамыту жөніндегі Қоғамдық Үйлестіру Кеңесін (бұдан әрі – ҚҮК) құрсын.
4. Мемлекеттік органдардың стратегиялық жоспарларына дене шынықтыру мен бұқаралық спортты дамыту индикаторларын енгізу туралы мәселені қарасын.
5. Жұмыс істеп тұрған объектілердің пайдаланылу тиімділігі көрсеткіштерін қоса алғанда, спорт объектілері желісінің нормативін және бұқаралық спорт инфрақұрылымы объектілерінің халыққа қолжетімділігі картасын әзірлесін.
6. Орталық және жергілікті атқарушы органдар басшыларының рейтингін айқындау кезінде халықтың барлық санатының жүйелі түрде дене шынықтырумен және спортпен айналысуын қамту, қолжетімді

спорт-сауықтыру құрылыстарымен қамтамасыз етілу, спорт залдарының заманауи спорт мүкәммалымен және жабдығымен жарактандырылу көрсеткіштерін ескеретін болсын.

7. Халықтың дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде айналысуына жағдай жасау бойынша орталық мемлекеттік органдардың, жергілікті атқарушы органдардың, үкіметтік емес ұйымдар мен бизнес-құрылымдардың ынтымақтасуының жаңа тетіктері мен нысандарын пысықтасын.
8. Жоғары жетістіктерге қол жеткізетін спорт пен бұқаралық спортты қаржыландыру көлемдерінің арақатынасын оңтайландыру арқылы бюджет саясатын жетілдіру жөнінде шаралар қабылдасын.

**Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрлігі
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен, облыстардың,
Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен бірлесіп:**

9. Халықтың барлық әлеуметтік-демографиялық топтарының денсаулығын жақсарту мақсатында дене шынықтыру мен бұқаралық спортты қаржыландырудың бірыңғай тәсілдері мен қағидағтарын, республикалық және жергілікті бюджеттердің шығыстарын жоспарлау әдістемесін әзірлесін.
10. Спортты қаржыландырудың түрлі көздерін пайдалану мәселелерін, оның ішінде осы мақсаттарға лотереялық қызметтен түсетін таза табыстың 10 %-ын бағыттауды, сондай-ақ халықаралық қорлардың спорт инфрақұрылымын дамытуға арналған гранттары мен қаражаттарын тартуды, бұқаралық спорт саласында қайырымдылықты ынталандыру тетіктерін енгізуді көздей отырып, пысықтасын.
11. Мемлекеттік емес спорт мекемелерінде дене шынықтыру-сауықтыру жұмысын жүргізуге мемлекеттік тапсырысты орналастыру практикасын енгізу мәселелерін қарасын.
12. Спорт ғимараттары мен құрылыстарының барлық халық топтарына, оның ішінде мүмкіндігі шектеулі адамдарға, сондай-ақ әлеуметтік жағынан әлсіз отбасылардан шыққан балаларға географиялық жағынан және бағасы бойынша қолжетімді болуын қамтамасыз ету үшін спорт инфрақұрылымы объектілерінің ұйымдық-құқықтық нысандарын жаңғырту жөнінде ұсыныстар дайындасын.
13. Білім беру ұйымдары мен БЖСМ-дағы бұрын коммерциялық объектілерге айналдыру немесе тұрғын үй құрылысын тығыздап салу үшін берілген, жойылған спорт инфрақұрылымы бойынша кешенді тексеру жүргізсін және оларды қалпына келтіруді немесе жойылғанының орнына жаңа спорт объектілерін салуды қамтамасыз ететін құқықтық тетіктерді пысықтасын.

Қазақстан Республикасының мәдениет және спорт, білім және ғылым, денсаулық сақтау және әлеуметтік даму, қаржы министрліктері облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен бірлесіп:

14. Адамның тыныс-тіршілігінің барлық сатыларындағы іркіліссіздік пен сабақтастық қағидаттарына, олардың әрбірінің өз денсаулығы үшін жауаптылығы қағидатына сәйкес халықтың барлық санаттары мен топтарының дене шынықтыру жүйесіне жаңғырту жүргізсін. Оның ішінде:

1) *білім беру мекемелерінде:*

- Бала құқықтары жөніндегі уәкілге Балалардың денсаулық жай-күйі және олардың ауруларының динамикасы туралы жыл сайын есеп беру мәселесін пысықтасын;

- ғылыми негізделген ұсыныстарды ескере отырып, балалардың қозғалыс белсенділігі процесінің жеткілікті деңгейін қамтамасыз етсін;

- бір сабақтағы сынып-жасақталымдардың санына қарай қамтамасыз ету стандарттарын қайта қарай отырып, барлық тұрпаттағы білім беру мекемелерін спорт залдарымен және/немесе спорт алаңдарымен, спорт мүкәммалымен және жабдығымен, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік (бұдан әрі – МЖӘ) шеңберінде мақсатты түрде кезең-кезеңімен жарақтандыру жөнінде бағдарлама әзірлесін;

- спорт саласының қажеттіліктері үшін, оның ішінде ұлттық спорт түрлері бойынша дене шынықтыру мұғалімдерін, жаттықтырушы-оқытушыларды, емдік дене шынықтыру мамандарын, әдіскерлерді, заманауи менеджерлер мен мамандарды даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жүйесін жетілдірсін;

- кәсіпқой кадрлар даярлауға арналған мемлекеттік тапсырыс бағыттары мен көлемдеріне кешенді талдау жасауды жүзеге асырсын, дене шынықтыру және спорт саласындағы жоғары білім стандарттарына: «Спорттық менеджмент», «Спорт экономикасы», «Спорт дәрігері» және «Спорт психологы» мамандықтарын енгізетін болсын;

- барлық деңгейдегі оқу орындарының спорт залдарымен және/немесе спорт алаңдарымен қамтамасыз етілуіне қарай олардың оқу бағдарламаларын міндетті дене шынықтыру сабақтарымен толықтыру мәселелерін пысықтасын;

- сыныптан тыс спорт сабақтарын жүргізу тәртібін пысықтасын;

- мектептік емес спорт алаңдарын жалға алу арқылы оларды спортпен айналысуға пайдалану мүмкіндігін қарасын;

- денсаулығы әлсіз оқушылар мен студенттер, мүмкіндігі шектеулі балалар үшін білім беру деңгейлері бойынша емдік дене шынықтырудың арнайы бейімделген оқу бағдарламаларын әзірлесін және енгізсін;

- денсаулығы әлсіз оқушылар мен студенттерді дене шынықтыру сабақтарынан (дәрістерінен) босату жағдайларын барынша азайту мәселесін пысықтасын, олар үшін емдік дене шынықтырудың арнайы бейімделген оқу бағдарламаларын енгізісін;
- ҚР Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1193 қаулысына мектептерде сабақтан тыс спорт сабақтарын енгізгені үшін дене шынықтыру мұғалімдеріне базалық лауазымдық айлықақының 45 %-ы мөлшерінде қосымша ақы төлеу жөнінде толықтыру енгізісін;
- оқу орындары, аулалық клубтар арасында алуан спорт түрлері бойынша көпдеңгейлі жарыстар өткізуді қамтамасыз етсін;
- алуан спорт түрлері бойынша ұлттық құрама командаларды қалыптастыруды, дайындауды және олардың Әлемдік гимназиадаларға, мектеп чемпионаттарына қатысуын жүзеге асырсын;
- оқу орындары, клубтар арасында спорттық-бұқаралық жұмысты үздік ұйымдастыру бойынша байқау-конкурстар ұйымдастырсын;
- оқу орындарын әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша заманауи мүкәммалмен және жабдықпен жарақтандыра отырып, әскерге шақырылғанға дейінгі жастарды жүйелі түрде спорттық даярлықпен қамтамасыз етсін;
- әскерге шақырылғанға дейінгі және әскерге шақырылған жастардың дене шынықтыруы бойынша бағдарламалар мен әдістемелік ұсынымдарды, оларға арналған сауықтыру және дене шынықтыру-спорт технологияларының жаңа нысандарын әзірлесін;
- жоғары әскери оқу орындарының, үздік әскери бөлімдердің мектептерге, балалар мен жасөспірімдердің спорт клубтарына спорттық қамқоршылық жасауын ұйымдастырсын.

2) мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін:

- мүгедек адамдарды дене шынықтырумен айналысуға барынша тарту үшін спорттық-бұқаралық іс-шаралар өткізудің тиімді жүйесін құрсын;
- бейімделген дене шынықтыру және спорт саласына мүгедектерді, жас мамандарды қоса алғанда, бапкерлерді, мамандарды тарту бойынша нысаналы жұмыс жүргізісін және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі жұмысты ұйымдастырсын;

3) ересек тұрғындар үшін:

- құрылыс нормалары мен қағидаларына (ҚНмҚ) саябақтарды, орамшілік аумақтарды және аула аумақтарын жабдықталған спорт алаңдарымен міндетті түрде жарақтандыру бөлігінде өзгерістер енгізісін;
- меншік нысанына қарамастан, объектілерге келген кезде халыққа спортпен айналысу үшін икемді баға белгілеудің бірыңғай қағидаларын әзірлесін;
- Президенттік тестілерді жетілдіру жөніндегі жұмысты олардың құрылымына, түрлі топтар мен халық санаттарына арналған тапсыру

нормативтері мен тәртібіне өзгерістер енгізуді қамтамасыз ете отырып жалғастырсын;

- Президенттік тестілер нормативтерін орындайтын адамдар үшін айырым белгілерін тағайындау туралы мәселені пысықтасын, оларды беру тәртібін әзірлеп, бекітсін;

- халықтың дене тәрбиесі даярлығының Президенттік тестілері нормативтерін орындаушылар санын кеңейте отырып, осы нормативтерді жастар арасында кеңінен таратуды қамтамасыз етсін.

15. Дене шынықтыру-сауықтыру кешендерінің (ДШСК) жұмыс істеу тәжірибесіне кешенді мониторинг және талдау жүргізісін. МЖӘ қағидаттарында жеңілдетілген конструкцияның ресурс үнемдеуші технологияларын пайдалана отырып, әсіресе, жергілікті қоғамдастықтың белсенді түрде қатысуымен ауылдық жерлерде ДШСК одан әрі салу бойынша орта мерзімді жобаны дайындасын.
16. Спорттық индустрияны дамытуда, бұқаралық спорт саласын қаржыландыруда және спорт объектілерін пайдалануда МЖӘ тетіктерін іске асыру, халықтың барлық санаты үшін олардың қолжетімділігін қамтамасыз ету мүмкіндіктерін кеңейту мақсатында қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаны талдасын.

**Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігімен және
Инвестициялар және даму министрлігімен бірлесіп:**

17. Саладағы жұмыс істеп тұрған құрылым базасында Дене шынықтыру және спорт ғылыми-зерттеу институтын құру мәселесін:
 - спорт, дене шынықтыру-спорт қызметін ғылыми-әдістемелік және медициналық-биологиялық қамтамасыз ету саласында инновациялық жетістіктерді енгізу;
 - түрлі жастағы және топтағы халықтың қозғалыс белсенділігінің көлемі бойынша ұсынымдар әзірлеу мақсатында зерделесін.
18. Сапалы отандық спорт тауарларын, оның ішінде спорт формасын, спорт атрибуттарын, кәдесый өнімдерін шығаратын өндірістерді ашу мәселесін пысықтасын, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында спорт мүкәммалдарын жасап-шығаруға нысаналы тапсырысты орналастыру мүмкіндігін зерделесін.

**Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі
Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму
министрлігімен бірлесіп:**

19. Бұқаралық дене шынықтыру мен спортты насихаттау жөніндегі шаралар кешенін қабылдасын:

- түрлі ақпараттық-коммуникациялық алаңдарда (телевизия, радио, лед-дисплейлер, баспасөз басылымдары, интернет-порталдар, әлеуметтік желілер, сыртқы жарнама және т.б.) көп форматтағы ақпараттық науқан жүргізу арқылы қоғамның саламатты өмір салтын ұстануға және бұқаралық спортпен айналысуға оң пікірін қалыптастыруға қазіргі заманғы жаңа тәсілдерді енгізісін;
- жастар бірлестіктерінің, федерациялардың спортты кеңінен насихаттауға **мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты ұлғайту** мәселесін қарасын, сондай-ақ мектептік және спорттық жарыстарды, студенттердің спорт клубтарының қызметін жазып-көрсету үшін республикалық және өңірлік БАҚ-да ақпараттық тапсырысты нысаналы орналастыруды практикаға енгізісін;
- спорт туралы мемлекеттік тілдегі жарияланымдарға арналған спорттық интернет-басылымдарды ынталандыру жөніндегі шараларды қабылдасын;
- отандық БАҚ-та танымал, рейтингі жоғары контенті мен тиімді медиа-жоспарлауы бар жаңа тұрақты циклдік алуан түрлі форматтарды әзірлесін.

Облыстар, Астана және Алматы қалаларының әкімдері Қазақстан Республикасының орталық атқарушы органдарымен бірлесіп:

1. Барлық елді мекендер жолдарының инфрақұрылымын жобалау кезінде қазақстандықтардың қауіпсіз жаяу серуендеуі және велосипед тебушілерге арналған арнайы жолдарды жобалау, сондай-ақ дене тәрбиесі белсенділігінің басқа да нысандары үшін жағдай жасауды қамтамасыз етсін.
2. Спорттық инфрақұрылым объектілерін жобалау кезінде үрдістерді ескере отырып, қазіргі заманғы көпфункционалы спорт мүкәммалын және басқа да жабдықтарды салатын болсын.
3. Жастардың дене тәрбиесі мен патриоттық тәрбиесінің жүйесі ретінде ұлттық спорт түрлерін дамыту жөніндегі жұмысты жалғастырсын.
4. Халық арасында бұқаралық ұлттық спорт, оның ішінде ат спорты түрлері бойынша жыл сайынғы көпдеңгейлі спартакиадалар ұйымдастыру мәселесін пысықтасын.
5. Кәсіпорындарда, мекемелерде, еңбек ұжымдарында, тұрғылықты жері бойынша дене шынықтыру-сауықтыру және спорттық-бұқаралық жұмысты кадрлық қамтамасыз етуді жетілдірсін, волонтерларды белсенді түрде тартсын.
6. Ауылдық елді мекендерде жер-жерде спорт жөніндегі нұсқаушы-әдіскер штат бірлігін енгізісін және олардың біліктілігін арттыруды тұрақты негізде қамтамасыз етсін.

7. Универсиада - 2017 аяқталғаннан кейін Алматы қаласының халқы оның объектілерін пайдалануы туралы мәселені пысықтасын.
8. Кәсіпорындардың, оқу орындарының қолда бар спорт залдарын, ауылдық клубтардың үй-жайларын демалыс, мереке күндері және/немесе кешкі уақытта пайдалану арқылы халыққа жағдай жасасын.
9. Ауылдық округтерді үнемді спорт құрылыстарымен (оның ішінде МЖӘ шеңберінде) қамтамасыз ету, спорт аймақтарын, қалалардағы демалыс және бос уақытты өткізу орындарын (турниктерді, көше тренажерларын, веложолдарды) дамыту жөнінде шаралар қабылдасын.
10. Жер-жерде балалар мен жасөспірімдерге арналған спорт клубтарын, спорттық-техникалық клубтар, мектептердің, колледждердің спорт командаларын, аулалық спорт командалары мен клубтарын құрсын. Процеске барлық қатысушыларды – білім беру мекемелерінің, пәтер иелері кооперативтерінің басшыларын, мектеп оқушылары мен студенттерді ынталандыру жөнінде ұсыныстар дайындасын.
11. Халық үшін қадамдық қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында аумақ құрылысының бас жоспарлары мен құрылыс салуды жоспарлаудың егжей-тегжейлі жоспарларының шеңберінде жерлердің спорт құрылыстарына нысаналы бөлінуіне тұрақты бақылауды жүзеге асырсын.
12. Барлық деңгейдегі жергілікті өкілді органдармен бірлесіп тиісті бюджеттерде әлеуметтік жағынан әлсіз отбасылар балаларының бұқаралық спорт түрлерімен айналысуын барынша қамту мақсатында спорт құрылыстарын дотациялау мүмкіндігін көздесін.
13. Жұмыс істеп тұрған Қоғамдық кеңестер жұмысының шеңберінде балалар құқықтарын сақтау, оның ішінде балалар мен жасөспірімдерді дене шынықтырумен және спортпен айналысуға тарту жөніндегі қабылданатын шаралар туралы мәселенің жыл сайын қаралуын көздесін.
14. Ашық ауада дене шынықтырумен бұқаралық айналысу – Street Workout бағытын енгізу және дамыту мүмкіндігін қарасын (Алматы қ. мысалында).